

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

*В. А. Якобчук*¹

аспірант кафедри економічної теорії та ІВ

*С. В. Ярош*²,

здобувач, кафедри економічної теорії та ІВ,

ТОВ «СТРОВ ЕНЕРЖИ»

Житомирський національний агроєкологічний університет

Досліджено напрями трансформації системи управління якістю організації діяльності аграрних підприємств в умовах інтелектуалізації економіки.

Ключові слова: трансформація, якість, аграрні підприємства, управління, інтелектуальна економіка.

Трансформаційні процеси в постіндустріальних системах викликали ряд проблем в питаннях управління якістю підприємств всіх сфер діяльності. На сучасному етапі для більшості аграрних підприємств України визріла гостра необхідність, у зв'язку з євроінтеграційними процесами, не тільки виробництва продукції світового класу, але і збільшення в структурі продукції інтелектуальної складової. У зв'язку з цим, система Тейлора, яка регулювала механізми управління якістю більше століття, в креативній економіці, яка крім шаблонів і стандартів, потребує творчості і

¹ Науковий керівник: Ходаківський Є. І. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та ІВ, заслужений діяч науки та техніки Житомирський національний агроєкологічний університет

² Науковий керівник: Якобчук В. П. – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії та ІВ Житомирський національний агроєкологічний університет

нестандартності в підході, не тільки до якості продукції, але і до підприємства в цілому, дає відмову і не справляється з проблемами забезпечення глобальної конкурентоспроможності агробізнесу.

В аграрному секторі економіки України в умовах інтелектуалізації всіх сфер діяльності, відбуваються якісні зміни на всіх рівнях управління (країна, регіон, організація). Новий Total Quality Management – TQM спрямований на розвиток творчої складової компанії та оснований на широкому застосуванні і залученні інтелектуального потенціалу забезпечить якісні зміни і в організації і в продукції. Трансформація системи управління якістю компанії це інтелектуальні зміни в якості самої людини, як основної рушійної сили організації. Ці зміни визначаються зростанням у особистості творчих здібностей, збільшенням ступеня мотивації до впровадження нових ідей, до пошуку нових форм діяльності та технологій, до закріплення «ноу-хау» на підприємстві, збільшить частку інтелектуальної власності в бізнесі тощо. Від якості особистості залежить якість компанії, території, суспільства. Отримати таку особистість і залучити її у виробничий процес можна завдяки формуванню нової культури якості працівників через широке залучення їх до перманентної освітньої і наукової діяльності, через розширення доступу до інформації, інтернету.

Важливе значення, для удосконалення системи якості аграрних підприємств, в умовах інтелектуалізації економіки, починає набирати «гудвіл», тобто «добре ім'я» підприємства який, разом з інтелектуальною власністю, тобто нематеріальними активами формують інтелектуальний капітал і забезпечують розвиток інтелектуального потенціалу фірми. Посилення інтелектуальної складової в управлінні якістю аграрних підприємств дозволить не тільки вийти на нові ринки з якісною агропродукцією, але і отримати інтелектуальний продукт який буде відповідати майбутнім,

невидимим сьогодні, але очікуваним і передбачуваним змінам потреб споживачів.

В посиленні процесу інтелектуалізації управління якістю зацікавлений і великий агробізнес, який через вертикальну інтеграцію, концентрацію та централізацію праці та капіталу акумулює і активізує інтелектуальний капітал на реалізацію дорогих, масштабних інноваційних проєктів, так малий і середній, що за рахунок широкого залучення інтелекту отримує гнучкість, мобільність бізнесу та підвищення його конкурентоспроможності.

Ми вважаємо, що однією з найбільш позитивних сторін активізації процесу залучення інтелектуального капіталу в аграрний сектор економіки є оптимізація і скорочення галузевого циклу та заміна дорогого матеріального продукту, в тому числі земельних, водних, лісових ресурсів вартістю інтелектуального продукту яка є безмежною і постійно відтворювальною. Для України, яка прагне отримати стабільне економічне зростання, та очікує прискорення процесів економічного розвитку в стратегічно важливій аграрній сфері, в умовах жорсткої глобальної конкуренції, актуальними є питання переходу в аграрному секторі до принципово нових інформаційних та інтелектуальних технологій.

Трансформаційні процеси в управлінні якістю аграрних підприємств в новій економіці відбуваються на фоні недосконалості інституційного середовища та нормативно-правового забезпечення інтелектуалізації аграрного виробництва, низькій мотивації та фінансуванні трансферу інновацій з боку держави, не сприятливій ринковій кон'юктурі для аграрних підприємств. Таким чином, позитивні зміни в системі управління якістю аграрних підприємств в умовах інтелектуалізації можливі при радикальному реформуванні публічного адміністрування та впровадженні ряду публічних актів по підвищенню рівня

патентоспроможності агровиробництва та заохочення інтелектуальної праці.

Винахідник в аграрному секторі економіки в умовах ризику та визначеності повинен бути високо мотивованим, що дасть можливість органічно включити частку інтелектуальної власності в аграрний продукт, підвищити конкурентоспроможність аграрних підприємств. Основними індикаторами і показниками, що відображають можливість сформувати нову якість аграрних підприємств в умовах інтелектуального суспільства для урядовців мають бути: - посилення індексу економічної свободи, через закріплення економічної незалежності у веденні бізнесу, торгівлі, податкових діях, механізмі прийняття рішень, фінансуванні і розпорядженні власністю, зменшенні корупції тощо; - удосконалення системи аграрної освіти і науки шляхом систематизації і оновлення знань, умінь, навичок аграрних працівників; - підвищення якості життя і якості людського капіталу через ріст ступеня освіти трудових ресурсів та управлінців; - створення нових ринків через інноваційні проекти.

Список використаних джерел:

1. Сайкевич М. І. Компоненти інтелектуальної економіки як чинники економічного зростання / М. І. Сайкевич // Інтелектуальна економіка : глобальні тенденції та національні перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, 15 трав. 2015 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2015. – С. 223–228.

2. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підр. : 3-тє вид., перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – К. : ЦУЛ, 2017. – 504 с.

3. Інтелектуальна економіка : глобальні тенденції та національні перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 26 трав. 2016 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2016. – 432 с.